

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ
นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
GUIDELINES FOR IMPROVING THE QUALITY OF LIFE OF
THE UNDERPRIVILEGED AT WAT PHA-O MONASTIC SECONDARY SCHOOL
LUANG PRABANG, LAOS

Anousone Phanpaseuth, พระมหาบุญเลิศ อินทปณฺโญ, และพระปลัดประพจน์ สุภาภโต

Anousone Phanpaseuth, Phramaha Boonlert Inthapanyo and Phrapalad Prapoj Supabhato

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Buddhapanyasridvaravadi Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: anousonpps@gmail.com

Received July 4, 2024; Revised September 10, 2024; Accepted September 11, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส 2) พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส และ 3) สร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส ในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้เทคนิคแบบสามเส้า นำเสนอแบบอธิบายและพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสเริ่มจากการประเมินและระบุปัญหา จากนั้นวางแผนการพัฒนา สู่การดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ มีการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบถึงระดับความสำเร็จและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยเกี่ยวกับความเข้าใจและเรียนรู้การใช้วัตถุดิบที่เหมาะสมและสร้างการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลสุขภาพ การสุขาภิบาลและอนามัยแวดล้อมของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับความสะอาดและความปลอดภัยในโรงเรียน การส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สร้างแปลงเกษตรกรรมในโรงเรียน การพัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับการทดลองปลูกพืชที่ต้องการน้ำน้อยหรือร่วมการปฏิบัติงานจริงในสวนผัก

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสเป็นการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น จัดอบรมจากผู้มีความเชี่ยวชาญ มีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการศึกษารวมเข้ากับการฝึกทักษะอาชีพ การสร้างมูลค่าจากการฝึกอาชีพและทักษะการทำงาน จัดกิจกรรมเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่นในการเยี่ยมชมวัดและสถานที่ประวัติศาสตร์ การเสริมพลังคุณภาพชีวิตตามหลักภavana 4

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ผู้ด้อยโอกาส, โรงเรียนมัธยมสงฆ์, ภavana 4, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Abstract

This article aimed to study: 1) the process of improving the quality of life of the underprivileged, 2) developing the quality of life of the underprivileged, and 3) creating a network of cooperation to develop the quality of life of the underprivileged in Wat Pha-O Monastic Secondary School, Luang Prabang, Laos. This research used participatory action research (PAR). Data were collected through in-depth interviews. Then the data were analyzed for content using the triangular technique to present an explanation and description of the findings.

The research results found that

1. The process of improving the quality of life of the underprivileged began with evaluating and identifying problems. Then, a development plan was created and implemented. There was monitoring and evaluation to determine the level of success and efficiency of operations.

2. Improving the quality of life of the underprivileged involved promoting nutrition and health by understanding and learning the appropriate use of raw materials, creating learning opportunities and analyzing health data. School sanitation and environmental health were prioritized by focusing on cleanliness and safety. Environmentally friendly agriculture was promoted by establishing agricultural plots in the school and developing activities such as experimenting with growing plants that required little water or participating in actual work in a vegetable garden.

3. Creating a network of cooperation to develop the quality of life of the underprivileged involved linking with the local community. This included organizing training from experts, with the school as the center of education, combined with vocational skills training. The goal was to create value from vocational training and work skills. Activities related to local history, culture and traditions were organized by visiting

temples and historical sites, while strengthening the quality of life through the 4 principles of meditation.

Keywords: Improving the Quality of Life, Underprivileged, Sangha Secondary School, Pray 4, Lao People's Democratic Republic

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ฉบับปรับปรุง) ปี ค.ศ. 2015 หมวดที่ 2 ระบอบเศรษฐกิจและสังคม มาตรา 22 ระบุว่า รัฐเอาใจใส่ปฏิบัตินโยบายพัฒนาการศึกษา ปฏิบัติระบอบการศึกษาขั้นประถมแบบบังคับ เพื่อสร้างคนลาวให้เป็นพลเมืองดี มีคุณสมบัติศีลธรรมปฏิบัติ มีความรู้และความสามารถ รัฐและทั่วสังคม ตั้งหน้าพัฒนาการศึกษาแห่งชาติให้มีคุณภาพ สร้างโอกาสและเงื่อนไขให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่เขตห่างไกลชอกหลีกชนเผ่า แม่หญิง เด็กน้อย และผู้ด้อยโอกาส (สภาแห่งชาติลาว, 2565) สถานการณ์ปัญหาของผู้ด้อยโอกาส มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความสลับซับซ้อน ทำให้ยากลำบากในการทำ ความเข้าใจต่อสาเหตุและปัญหาที่แท้จริง ประเด็นสำคัญที่คล้ายคลึงกัน เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กและสตรี พบในกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่มเนื่องจากทั้งเด็กและสตรีเป็นผู้ที่อ่อนแอ จึงถูกเอารัดเอาเปรียบได้ง่าย และผู้ด้อยโอกาสมักไม่ได้รับสิทธิครบถ้วนตามที่ประชาชนคนอื่นได้รับ เช่น กลุ่มผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร อาจไม่สามารถเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการดูแลด้านสุขภาพ หรืออาจขาดสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คนยากจนขาดสิทธิพื้นฐานที่จะมีอาหารเพียงพอ รวมทั้งถูกละเมิดสิทธิมากกว่าคนกลุ่มอื่น จากความไม่รู้หรือด้วยเหตุปัจจัยอื่น ๆ จึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่สังคมพึงหันมาตระหนัก รวมทั้งสร้างโอกาสให้บุคคลเหล่านี้สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้ด้อยโอกาสให้ได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส, 2555)

โรงเรียนสงฆ์ลาวได้อนุมัติตามนโยบายการศึกษาของชาติ คือ โรงเรียนทั่วประเทศลาวได้เข้าสู่ระบบใหม่ตามแผนปฏิรูปการศึกษา คือ ตั้งปี 2553 การสามัญศึกษาลาวจะเข้าหลักสูตร 12 ปี แทนหลักสูตรที่เคยเรียนเพียง 10 ปี ด้วยระบบ 5 3-2 เปลี่ยนเป็น 12 ปี ด้วยระบบ 5 4-3 ดังนั้น คณะสงฆ์ลาวได้จัดให้สอดคล้องกับการศึกษาของชาติ คือ ประถมปลาย คือ ป.3 - ป.4 - ป.5 ระดับมัธยมต้น 4 ระดับคือ ม.1 - ม.2, ม.3 - ม.4 และระดับมัธยมปลาย 3 ระดับคือ ม.5- ม.6 - ม.7 โดยค่าเล่าเรียนสำหรับโรงเรียนสงฆ์ เมื่อ 10 ปีก่อน ค่าเล่าเรียนเพียง 3,5000 กีบ หรือประมาณ 140 บาท ต่อปี ซึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังอยู่ระหว่าง 50,000 - 100,000 กีบ หรือคิดเป็นเงินไทยไม่เกิน 400 บาท ค่าเล่าเรียนดังกล่าวนี้เป็นค่าเรียนที่ไม่สูงแต่หากครอบครัวจากชนบทลาวก็ยังถือว่าเป็นจำนวนที่หาได้ยาก อย่างไรก็ตามค่าใช้จ่ายในการบริหารการศึกษาของโรงเรียนสงฆ์ต้องอาศัยการอุดหนุนจากรัฐเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันวัดก็จะเป็นฝ่ายจ่ายให้กับสามเณรในส่วนของค่าเล่าเรียนในส่วนนี้ ดังนั้น การจ่าย

ค่าเทอมจำนวนน้อยนี้จึงนับเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กจากครอบครัวยากจนตามชนบทห่างไกลมีความสามารถที่จะจ่ายได้ด้วยตนเอง และเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พ่อแม่จากถิ่นห่างไกลตัดสินใจนำเอาลูกชายตัวเองเข้ามาบวช ด้วยต้องการให้ลูกตนเองมีการศึกษาในระบบที่สูงขึ้น รูปแบบชีวิตนักบวชในพระพุทธศาสนาของลาว เป็นเส้นทางแห่งการเริ่มต้นศึกษาของเด็กยากจนอยู่ห่างไกลเมืองและไร้โอกาสทางการศึกษา โดยมีโรงเรียนสงฆ์ประจำเมืองให้การศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมกับเด็กเหล่านี้ การให้โอกาสจากโรงเรียนสงฆ์เป็นการลดค่าใช้จ่ายและให้ที่พักอาศัย ได้สร้างบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความอดทนให้กับสังคมลาวสามเณรนอกจากจะอดทนในฐานะนักบวชแล้ว ยังเป็นกลุ่มที่สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับพุทธศาสนา และนับเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้กับเมืองสำคัญ เช่น เมืองหลวงพระบางเมืองมรดกโลก ที่มีภาพลักษณ์แห่งเมืองพุทธศาสนา ภาพของสามเณรจำนวนมากได้ส่งเสริมให้ลาวเป็นเมืองพุทธศาสนาที่มีเสน่ห์น่าค้นหา และเดินทางมาท่องเที่ยวของคนทั่วโลก ยังผลให้รัฐบาลลาวได้ให้ความสำคัญต่อการจัดระเบียบสงฆ์ให้ผิดชอบต่อพระศาสนาและประเทศชาติของตนด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเป็นการสร้างกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้แบ่งประเด็นในการศึกษาประกอบด้วยหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนและผู้ด้อยโอกาส

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาสติทางพระพุทธศาสนา (1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ กับการพัฒนาสติโดยใช้จิตภาวนา (2) ร่างกายกับการพัฒนาสติโดยใช้กายภาวนา (3) ความสัมพันธ์ทางสังคมกับการพัฒนาสติโดยใช้ศีลภาวนา และ (4) สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาสติโดยใช้ปัญญาภาวนา ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของเยาวชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตใน 4 ด้าน คือ ด้านกาย คือเยาวชนมีแสดงออกทางกายที่มีความสุขุม มีความอ่อนน้อมถ่อมตนต่อพระสงฆ์ครู อาจารย์ และผู้ใหญ่ในชุมชน, ด้านศีล คือ เยาวชนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ประพฤติตามวินัย กฎกติกา และข้อบังคับของโรงเรียนและชุมชน, ด้านจิตใจ คือ เยาวชนมีจิตใจเข้มแข็ง รู้จักควบคุมระงับอารมณ์ตนเอง มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่นและทำกิจกรรมดีงามในชุมชน และด้านปัญญา คือ เยาวชนมีความรู้คู่คุณธรรมและรู้เท่าทันสิ่งที่ย้อมจิตใจให้ขุ่นมัว และมีจิตใจใฝ่ศึกษาเรียนรู้อยู่เสมอ (พระสมพร ฉนทสีโล และคณะ, 2563) ซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาศติตามพระพุทธศาสนาใน 4 ด้าน คือ จิตใจ, ร่างกาย, ความสัมพันธ์ทางสังคม, และสิ่งแวดล้อม โดยเชื่อมโยงกับการพัฒนาสติโดยใช้จิตภาวนา, กายภาวนา, ศีลภาวนา และปัญญาภาวนา ซึ่งส่งผลให้เยาวชนมีการพัฒนาในด้านกาย, ศีล, จิตใจ และปัญญาอย่างสมดุลและเป็นรูปธรรมในชีวิตประจำวัน

2. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการและทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สำหรับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ 5 ขั้น ของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow, 1970) เป็นทฤษฎีที่ได้อธิบายผ่านทางงานเขียนของเขาชื่อ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ (Motivation and Personality) ได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ.1970 โดยทฤษฎีดังกล่าว เป็นทฤษฎีที่แสดงให้เห็นระดับความต้องการตามแรงจูงใจของมนุษย์ 5 ขั้น ซึ่งเรียงลำดับตั้งแต่ขั้นที่ต่ำที่สุดไปจนถึงขั้นที่สูงที่สุด โดยระดับความต้องการทั้ง 5 ขั้นนี้จะสามารถพัฒนามนุษย์ให้ไปถึงความเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ (Self-actualization) อันเป็นเป้าหมายสูงสุดตามแนวความคิดของมาสโลว์ เขาได้กำหนดระดับความต้องการของมนุษย์ 5 ขั้น ดังต่อไปนี้ 1. ความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) 2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) 3. ความต้องการความรักและสังคม (Belonging and Love Needs) 4. ความต้องการการได้รับการยกย่องนับถือในตนเอง (Esteem Needs) 5. ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน (Self-actualization) แนวคิดทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ (Structural - Functional Theory) นับเป็นทฤษฎีแม่บทที่ยิ่งใหญ่ที่สุดทฤษฎีหนึ่งในบรรดาทฤษฎีแม่บททั้งหลาย โดย Comte (1976) จัดแบ่งเนื้อหาของทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ (Structural - Functional Theory) ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวหรือพลวัตทางสังคม ซึ่งสถาบันครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งที่ทำให้สังคมอยู่อย่างสงบเรียบร้อยของสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็น "เซลล์ทางสังคม" (Social cell) นั่นเอง นอกจากนี้ Comte

ให้ความสำคัญกับสถาบันการศาสนาโดยเป็นที่พึ่งทางใจและช่วยให้เกิดความเหนียวแน่นทางสังคม (social cohesion) ดังนั้น ทฤษฎีลำดับความต้องการ 5 ขั้นของมาสโลว์ที่อธิบายถึงการพัฒนามนุษย์ให้ถึงขั้นสมบูรณ์ (Self-actualization) และทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของ Comte ที่เน้นบทบาทของสถาบันครอบครัวและศาสนาในการสร้างความสงบเรียบร้อยและความเหนียวแน่นทางสังคม

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนและผู้ด้อยโอกาส

การส่งเสริมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส สามารถจำแนกการสร้างเครือข่ายหรือการบริหารร่วมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครือข่ายที่เป็นทางการ คือ เป็นเครือข่ายที่มีข้อตกลง ระบบ ระเบียบของความสัมพันธ์และมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการคือ เครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม มีข้อตกลงเฉพาะกิจกรรม มีวัตถุประสงค์เฉพาะเรื่องแต่ไม่มีข้อตกลงระบบ ระเบียบของความสัมพันธ์ และมีวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนจะจัดระบบความสัมพันธ์ให้เป็นเครือข่ายประเภทใดขึ้นอยู่กับระดับความสัมพันธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นๆ โดยมีการเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา สร้างข้อตกลงและร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงานและกำกับ ติดตาม และทบทวนผลการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญมากของประเทศชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นพื้นฐานของการบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งเป็นผู้ที่จะสืบทอดเจตนารมณ์เอกลักษณ์วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมอันเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรม และเป็นกำลังสำคัญของประเทศ การพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนให้มีศักยภาพ มีความพร้อมด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และคุณธรรมจริยธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน และสามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสผ่านเครือข่ายที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยโรงเรียนสามารถจัดระบบความสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร พร้อมเน้นความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีศักยภาพครบทุกด้าน เพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมี รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยมีวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 ท่าน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดโครงสร้างในข้อคำถาม การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ (Content validity) และโครงสร้างของข้อคำถาม (Construct validity) รูปแบบของเครื่องมือตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item-Objective Congruent : IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ภาพรวมตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้อง แล้วปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

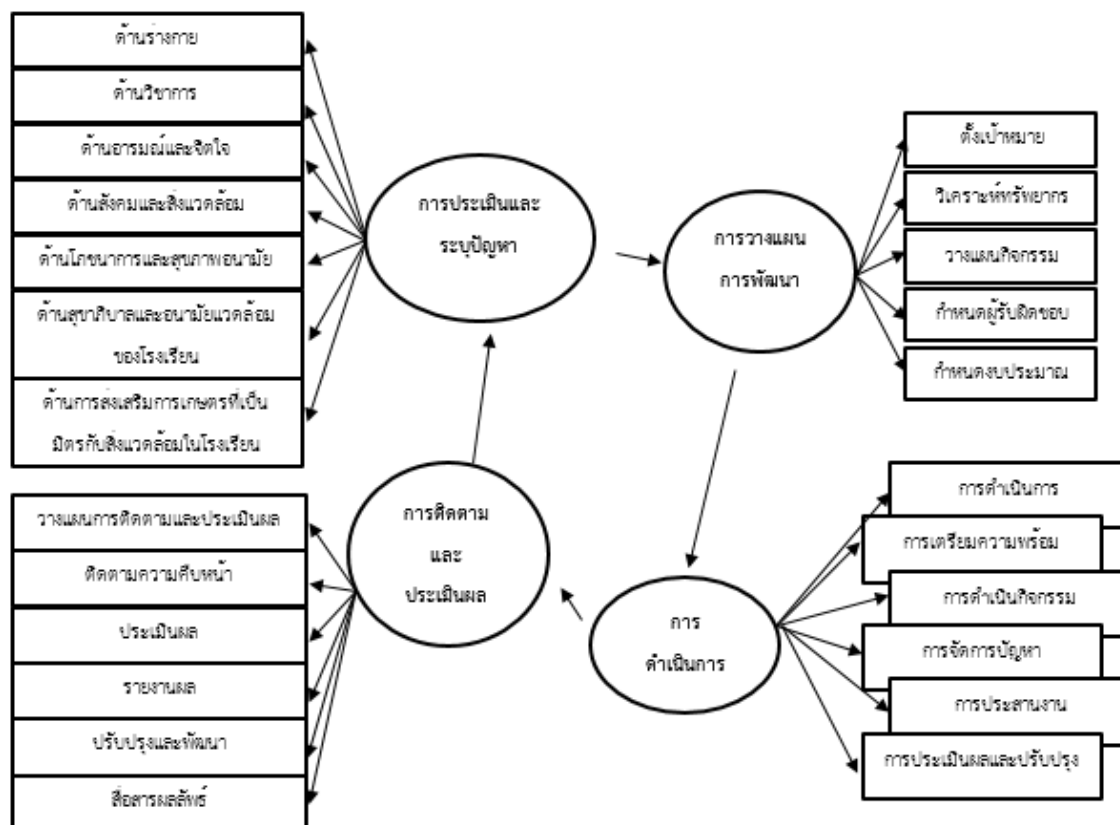
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เริ่มรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระยะการเตรียมการเพื่อสำรวจแนวทางการทำวิจัย แหล่งข้อมูล สอบถามรายชื่อและตำแหน่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ที่เกี่ยวข้อง และเตรียมความพร้อมให้สามารถดำเนินการวิจัยในทันทีที่โครงการได้รับการอนุมัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกระบวนการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป (Berelson, 1952; Holsti, 1969) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์ 3 วิธี ได้แก่ 1. การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) คือ วิธีตีความสร้างข้อสรุป ข้อมูลจากรูปธรรมโดยการนำข้อมูลที่ได้อามาตีความสรุปเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบต่อไป 2. การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิดตามลักษณะของแนวคิด ทฤษฎี หรือกรอบแนวคิดในการวิจัย 3. การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบโดยการนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

1. กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากการประเมินและระบุปัญหาในด้านร่างกาย ด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านสุขาภิบาลและอนามัยแวดล้อมของโรงเรียน และด้านการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การวางแผนการพัฒนาในการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน การวิเคราะห์ทรัพยากร เพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่มีอยู่และสิ่งที่ต้องการเพิ่มเติม การวางแผนกิจกรรม กำหนดผู้รับผิดชอบ และกำหนดงบประมาณ การดำเนินการโดยการเตรียมความพร้อมเพื่อการดำเนินกิจกรรมและโครงการ

ต่างๆ จัดการปัญหา ประสานงาน ประเมินผลและปรับปรุงเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดำเนินงาน
กิจกรรมให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต และการติดตามและประเมินผลจากการวางแผนการติดตามและ
ประเมินผลเพื่อวัดตัวชี้วัดที่กำหนด ติดตามความคืบหน้า ประเมินผลและรายงานผล ปรับปรุงและ
พัฒนาพร้อมทั้งสื่อสารผลลัพธ์เพื่อแสดงความสำเร็จ ความคืบหน้า และผลลัพธ์ที่ได้ในการดำเนินงานต่อ
ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังแผนภาพที่ 2

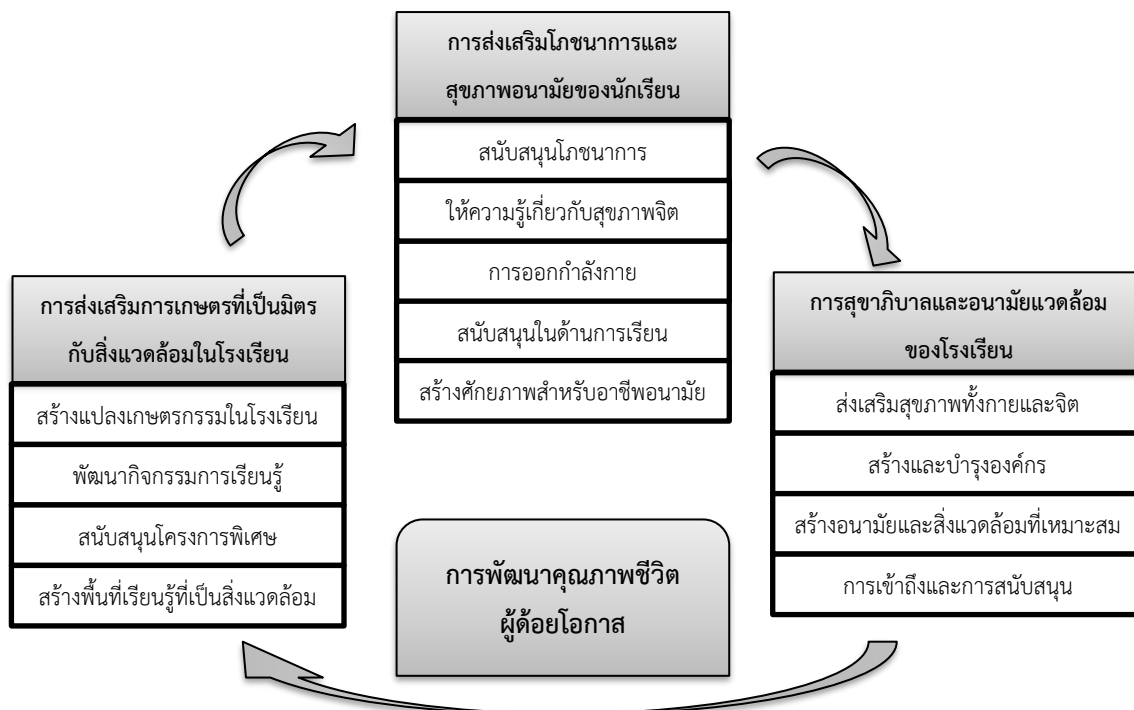

แผนภาพที่ 2 แสดงกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาไอนครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาไอนครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของนักเรียน สนับสนุนโภชนาการสร้างการเข้าใจในการรักษาสุขภาพ สร้างพื้นที่และโอกาสในการพัฒนาสุขภาพร่างกาย ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต สนับสนุนในด้านการเรียนสร้างโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม สร้างศักยภาพสำหรับอาชีพอนามัยให้สังคมมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การสุขาภิบาลและอนามัยแวดล้อมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและจิต สร้างและบำรุงองค์กรที่สนับสนุนการเรียนรู้และสุขภาพที่ดี สร้างอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน เข้าถึงและสนับสนุน

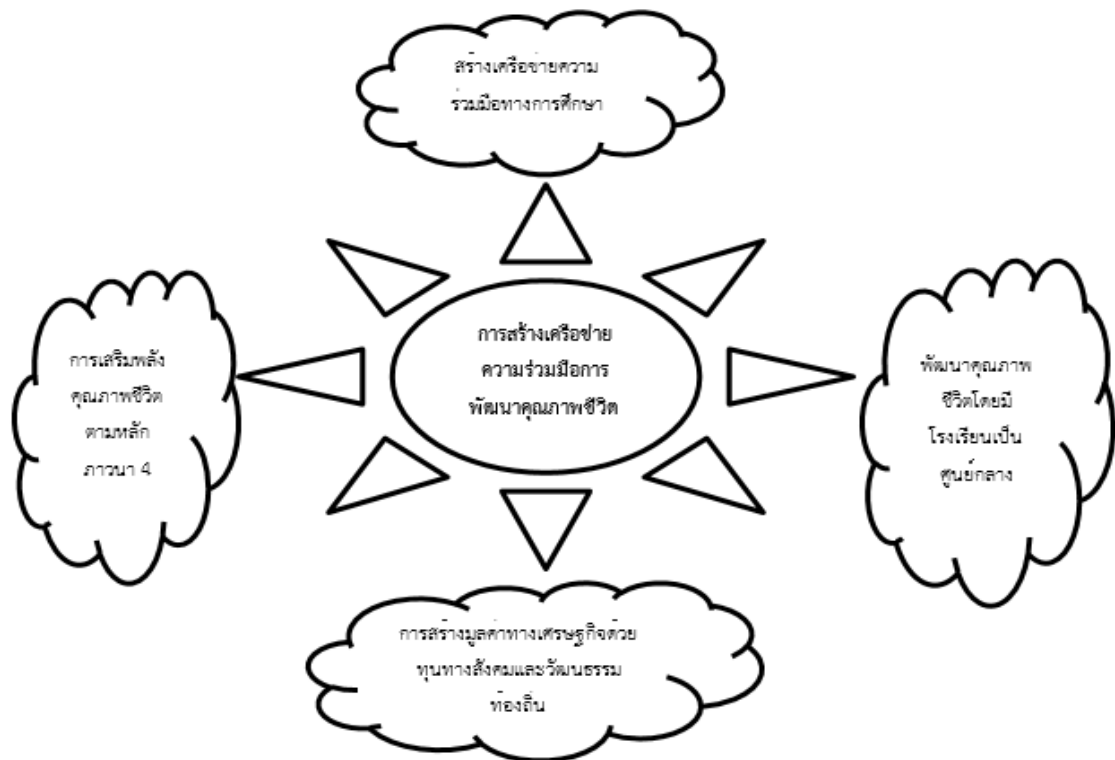
ทางการศึกษาให้นักเรียนมีโอกาสในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการศึกษาที่เหมาะสม และการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สร้างแปลงเกษตรกรรมในโรงเรียน พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนโครงการพิเศษสร้างชุมชนการเรียนรู้ และสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่เป็นสิ่งแวดล้อมสร้างการเรียนรู้เชิงมุมมองที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แสดงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ

นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สร้างโอกาสและสนับสนุนทักษะการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการบูรณาการการศึกษาเข้ากับการฝึกทักษะอาชีพ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้และพัฒนาฝึกอาชีพ จัดกิจกรรมที่สอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น จัดทริปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เน้นการเยี่ยมชมวัดและสถานที่ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น การเสริมพลังคุณภาพชีวิตตามหลักภาวะ 4 ภาวะ (การพัฒนากาย) ศีลภาวะ (การพัฒนาศีล) จิตภาวะ (การพัฒนาจิต) และปัญญาภาวะ (การพัฒนาปัญญา) ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 แสดงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อภิปรายผล

1. กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการประเมินและระบุปัญหาในด้านร่างกาย ด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน และด้านการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การวางแผนการพัฒนาจากการตั้งเป้าหมาย วิเคราะห์ทรัพยากร วางแผนกิจกรรม กำหนดผู้รับผิดชอบ และกำหนดงบประมาณ การดำเนินการในการเตรียมความพร้อม การดำเนินกิจกรรม การจัดการปัญหา การประสานงาน และการประเมินผลและปรับปรุง การติดตามและประเมินผลเพื่อวัดตัวชี้วัดที่กำหนด ติดตามความคืบหน้า ประเมินผลและรายงานผล ปรับปรุงและพัฒนา และสื่อสารผลลัพธ์เพื่อแสดงความสำเร็จ ความคืบหน้า และผลลัพธ์ที่ได้ในการดำเนินงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติพร เหล็กคำ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57 จังหวัดเพชรบูรณ์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคุณภาพเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57 จังหวัดเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) คุณภาพ

ด้านร่างกาย 2) คุณภาพด้านวิชาการ 3) คุณภาพด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม และ 4) คุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การนำแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กด้อยโอกาส ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57 จังหวัดเพชรบูรณ์ สู่การปฏิบัติในปีการศึกษา 2564 โดยใช้วงจรการบริหารแบบเดมมิง (Deming Cycle) การบริหารให้ครบวงจร จัดระบบการบริหารให้ครบทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการวางแผน (Plan or Planning) 2) ขั้นตอนการนำไปปฏิบัติ (Do or Implementation) 3) ขั้นตอนการติดตามประเมินผล (Check or Evaluation) และ 4) ขั้นตอนปรับมาตรฐาน (Act or Standardization) และผลการประเมินคุณภาพนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57 จังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพด้านร่างกาย 2) คุณภาพด้านวิชาการ 3) คุณภาพด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม และ 4) คุณภาพด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีการศึกษา 2563 มีรางวัลยกย่องชมเชยแสดงถึงผลสำเร็จของการพัฒนาในเชิงประจักษ์

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยของนักเรียนในการออกกำลังกายเสริมสร้างสุขภาพร่างกาย การให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต การสนับสนุนในด้านการเรียน และการสร้างศักยภาพสำหรับอาชีพอนามัย การสุขภาพและอนามัยแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและจิต สร้างและบำรุงองค์กร สร้างอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และการเข้าถึงและการสนับสนุนสนับสนุนทางการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย บุชบงค์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชุมชนโคกโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและคุณภาพชีวิตของเด็ก แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านร่างกาย (2) ด้านอารมณ์-จิตใจ (3) ด้านสังคม-วัฒนธรรม (4) ด้านปัญญา องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในตำบลโคกโคเฒ่า นั้น แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ (1) อาหาร (2) ที่อยู่อาศัย (3) เครื่องนุ่งห่ม (4) สุขภาพ (5) การศึกษา (6) ครอบครัวอบอุ่น (7) การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และ (8) การที่จะประสบความสำเร็จ มีโอกาสก้าวหน้า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของเด็ก ได้แก่ 1) สิ่งที่มีอิทธิพลที่มาจากสภาพของตัวเด็กเอง 4 ด้าน ได้แก่ (1) สิ่งที่มีอิทธิพลที่จากสภาพครอบครัว (2) เรื่องการเรียน (3) สภาพจิตใจ และ (4) ด้านสังคม 2) อิทธิพลจากปัจจัยภายนอกของเด็ก 5 ด้าน ได้แก่ (1) ความช่วยเหลือจากแหล่งอื่น (2) การมีส่วนร่วมสนับสนุนจากชุมชน (3) ศักยภาพชุมชน (4) โครงสร้างชุมชน และ (5) เศรษฐกิจชุมชน รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ได้มีการเสนอรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชุมชนโคกโคเฒ่าใน 4 มิติ ได้แก่ (1) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางร่างกาย (2) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางอารมณ์จิตใจ (3) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางสังคม-วัฒนธรรม และ (4) รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางปัญญา โดยอาศัยองค์ประกอบที่

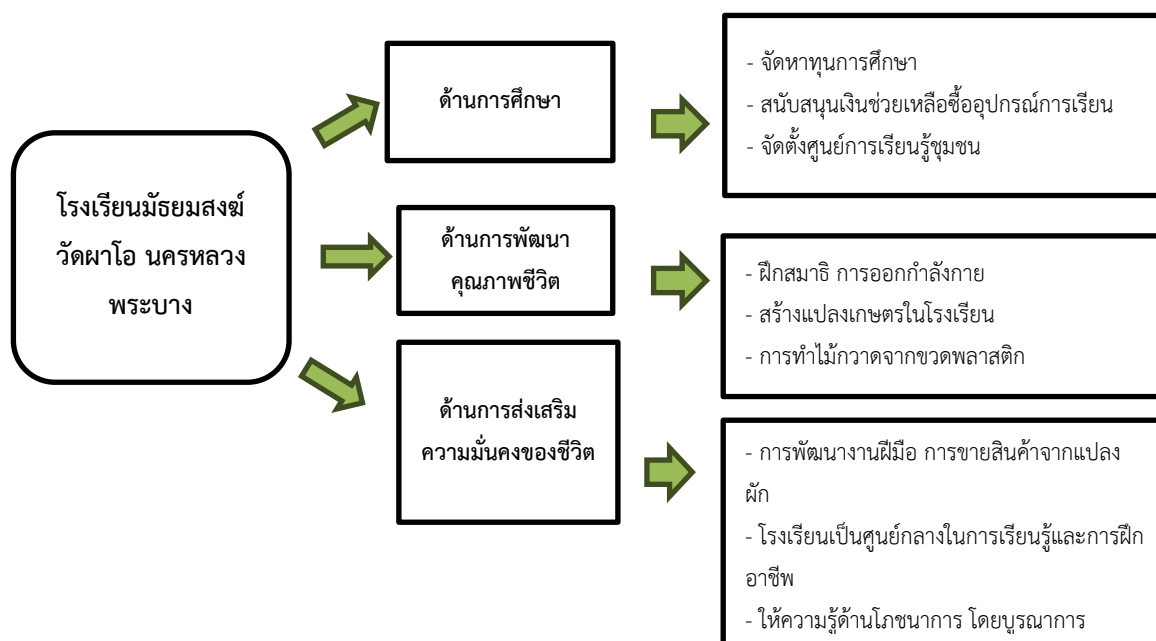

เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ได้แก่ ผู้ดูแลเด็ก ครอบครัว ชุมชน และภาครัฐ โดยนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชุมชน โคกโคเต่า

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สามารถสร้างโอกาสและสนับสนุนทักษะและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการบูรณาการการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมเข้ากับการฝึกทักษะอาชีพ รวมทั้งเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้และพัฒนาฝึกอาชีพและทักษะการทำงานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนการทำงาน จัดกิจกรรมที่สอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น จัดทริปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เน้นการเยี่ยมชมวัดและสถานที่ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นจากความร่วมมือกับชุมชน การเสริมพลังคุณภาพชีวิตตามหลักท้าว 4 ภายท้าว (การพัฒนากาย) ศิลท้าว (การพัฒนาจิต) จิตท้าว (การพัฒนาจิต) และปัญญาท้าว (การพัฒนาปัญญา) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ พลเยี่ยม, วชิรินทร์ สุทธิชัย และ สิทธิพร สุนทร (2566) ได้ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนกรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนกรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ควรดูแลนักเรียนในระบบแล้วยังรวมไป ถึงการพัฒนานักเรียนที่ออกกลางคัน ควรมีการดูแลนักเรียนกลุ่มที่ไม่จบการศึกษามาศึกษาต่อ ควรมีการส่งเสริมและจัดทำหลักสูตรด้านวิชาชีพ การพัฒนาคุณภาพนักเรียนในครอบครัวยากจนจะต้องร่วมมือกันหลายภาคส่วนทั้งชุมชน สังคม ครอบครัว โรงเรียนจึงจะสามารถช่วยเหลือหรือดูแลเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพได้ รัฐบาลควรมีการกำหนดนโยบายระดับพื้นที่ในครอบครัวที่ยากจนได้รับการช่วยเหลือดูแลจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวยากจน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 5 แสดงองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 5 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์ วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการสนับสนุนด้านการศึกษา ในการจัดหาและมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร สนับสนุนเงินช่วยเหลือในการซื้ออุปกรณ์การเรียน และจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ฝึกสมาธิ ปฏิบัติธรรม การออกกำลังกายจากการเดินรับบาตร การกวาดลานวัด สร้างแปลงเกษตรในโรงเรียนทั้งจากการปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน การนำขวดพลาสติกมารีไซเคิล โดยการทำไม้กวาด มีการสนับสนุนด้านการส่งเสริมความมั่นคงของชีวิต ในการให้ความรู้ด้านโภชนาการโดยบูรณาการ ร่วมกับการเรียนการสอน เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้และการฝึกอาชีพ การพัฒนางานฝีมือ และการขายสินค้า

สรุป

การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในโรงเรียนมัธยมสงฆ์วัดผาโอ นครหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากการประเมินและระบุปัญหาในด้านร่างกาย ด้านวิชาการ ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัย ด้านสุขาภิบาลและอนามัยแวดล้อมของโรงเรียน และด้านการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัย

ของนักเรียน สนับสนุนโภชนาการและการเข้าใจในการรักษาสุขภาพ ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต สนับสนุนในด้านการเรียนสร้างโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม สร้างศักยภาพสำหรับอาชีพอนาคตให้สังคม มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมส่งเสริมการใช้พลังงาน ทดแทน เข้าถึงและสนับสนุนทางการศึกษาให้นักเรียนมีโอกาสในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรการศึกษาที่เหมาะสม และการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สร้างแปลงเกษตรกรรมในโรงเรียน พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนโครงการพิเศษสร้างชุมชน การเรียนรู้ และสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่เป็นสิ่งแวดล้อมสร้างการเรียนรู้เชิงมุมมองที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ จริง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สร้างโอกาสและสนับสนุนทักษะ การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการบูรณาการการศึกษาเข้ากับการ ฝึกทักษะอาชีพ การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนำทรัพยากร ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้และพัฒนาอาชีพ จัดกิจกรรมที่สอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น จัดทริปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เน้นการเยี่ยมชมวัดและสถานที่ ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น การเสริมพลังคุณภาพชีวิตตามหลักภาวะ 4 ภาวะ (การพัฒนากาย) ศิลปภาวะ (การพัฒนาจิต) จิตภาวะ (การพัฒนาจิต) และปัญญาภาวะ (การพัฒนาปัญญา)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 หน่วยงานภาครัฐควรหากรอบครัวที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กได้ เป็นอย่างดี หรือมีการยกย่องกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จมาเป็นแบบอย่าง มอบรางวัลเป็นเกียรติ และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ ความเชื่อมั่น และเป็นแบบอย่างให้คนในชุมชนปฏิบัติตาม

1.2 สถานศึกษาควรมีการกำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการมี ส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

1.3 มีการสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชุมชนระหว่างผู้นำแต่ละ หมู่บ้านกับหน่วยงานภาครัฐ และมีการดำเนินการในเรื่องแผนปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง เป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกช่วงวัยเพื่อคุณภาพ ชีวิตที่ดี

2.2 ควรศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมในชุมชนอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาทิพย์ พลเยี่ยม, วัชรินทร์ สุทธิชัย และสิทธิพร สุนทร. (2567). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ในครอบครัวยากจน กรณีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. *Journal of Modern Learning Development*, 9 (1), 203-217.
- ฉัตรชัย บุชบงค์, พรพิมล นามวงศ์, ชนม์ธิดา ยาแก้ว, กรกนก มัถการุณ และไพศาล คงสถิตสถาพร. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในชุมชนโคกโคเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัด สุพรรณบุรี ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. ใน รายงานการวิจัย. สุพรรณบุรี: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ชุตีพร เหล็กคำ. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กด้อยโอกาส โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 57 จังหวัดเพชรบูรณ์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. ใน รายงานการวิจัย. เพชรบูรณ์: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พระสมพร ฉนทสีโล, พระโสภณพัฒนบัณฑิต, โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ และพระมหาสำรอง สณญโต. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตเยาวชนในชุมชนบ้านหนองไฮ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามหลักทฤษฎี 4. *Journal of Modern Learning Development*, 5(3), 78-92.
- สภาแห่งชาติลาว. (2564). รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปี 1991 ฉบับปรับปรุงถึงปี 2003. สืบค้น 30 ธันวาคม 2565. จาก <https://th.wikisource.org/wiki>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การคุ้มครองและพิทักษ์ผู้ด้อยโอกาส จากประชาคมอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ.
- Berelson, D. (1952). *Content Analysis in Communicative Research*. New York: The Free Press.
- Comte, A. (1976). *The Foundation of Sociology*. London: Nelson.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harpers and Row.
- Holsti, O. R. (1969). *Content Analysis for the Social Science and Humanities*. Massachusetts: Addison-Wesley.